langeb, ei tohi ma mitte nimetamata jätta. Ühelt poolt tõstetakse laialist kisa ja kaebtust üleliig kõrge talumaade hinna pärast, mis ükski enam ei jõua osta, ja teiselt poolt ajawad kisendajad oma tegude läbi kaebamised waleks. Oleks keski rohkemat hinda maksnud kui kaup tõtelikult wäärt oli, siis saaks ta müümise juures igakord rohkem ehk wähem kautama ja peaks kogemata õnneks arwama kui oma maksetud hinda jälle kätte saaks. — Kõik sarnatsed tühjad kaebamised tõusewad enamist rumalusest, poolikust teadmisest, ehk tigedusest, kus üks laisuu lori ülestõstab ja teised taga järel huluwad, aga kellelgi meele ei tule asja põhjust sügawamalt minna läbikatsuma: kas tõsi ehk wale, mis rahwas räägib.“ — —

Iga rahwa sõber peab Mõistandi jutu tõeks tunnistates südamest kahetsema, et mõistlikud juhatamised enamist kõik tuulde lähäwad, aga halpide lori igal pool kergeusklikusi leiab, kes kuuldes ja teisele rääkides ial järel mõtlema ega küsima ei hakka: kas asjade lugu nõnda wõiks olla? — Tehku muhkude leikamine, nii palju walu kui tahes, meie ei wõi parata. Nii kaua kui kuri muhutõbi Eestirahwa elu külles sigineb, ei wõi asjad meil kuskil edeneda ega parema joonele minna, sest et meie pool pimestatud ja kammitses käime, aga teised kawalamad meie rumalusest kasu leiawad. Mis kahju poolik teadmine wõib teha, on wiimsel aeal mitmes paigas nähtawale tulnud, kus laialised lorid hingemaa jagamistest, pärismaa kinkimistest ja pergel teab, mis jampsimistest undasiwad. Kui „Eesti Postimees“ tänuwäärt seletamist selle poolt andis, oleme oma kõrwaga rahwa suust kuulnud: „Tema on mõisnikude poolt palgatud, et nõnda peab kirjutama!“ — Rumalusest peasmine ei too mõisnikudele kasu, waid ükshes meile. Iga hea töö leiab iseeneses palka; ja kui tuhandest kaks ehk kolm oskawad antud õpetust waimu silmale seletuseks tarwitada, siis ei saanud seeme asjata mahakülwatud. Sellepärast, külwimehed, kes seemne sälwe sõrwa peal istute, ärge wäsige omal tööl, waid puistage ühtepuhku iwakesi tuulde lendama, kül wana-isa kannab hoolt, et mõned seemne terad mulda kukkuwad, kus nemad aega mööda idanema lähäwad ja tulewal päiwil teie haua ilusks õitsewad!

Kaks nädalat pärast Paastu Maarja pääwa juhtusime jälle Ülewainu talusse, wana tutawaid waatama. Els tuli rõõmust hüilgawa silmadega õue peal wasta, teretas ja ütles, et isa nüüd enamist ühtepuhku Warekesel aset peab, kus uut elumaja ehitatakse. Kaa Juhan ja sulane olid täna sinna läinud ja tema emaga üksi koju jäänud. Tuppa astudes ja pikemat jutu üleswõttes läks korraga awalikuks, mis tütarlapsele nii suurt rõõmu oli teinud. Kauema aea pärast tulnud Hansu käest jälle kiri ja sel korral wasta haritut wiisi oli suurem osa kirjutusest Elsele saadetud, ehk kül Põllupapi nimi adressi peal seisis ja esimene lehekülg temale kirjutatud oli. Kes kirjatähti nõnda luges, kuda nad paberi peal seisiwad, ei wõinud nende seest palju enam leida, kui — mis üks inimene kaugelt oma sõbradele kuulutab. Terase